

[Olufson.]

Landeveje, til Kirkegaard og andet, og saa tilføjer han:

„Naar man finder det rigtigt at ekspropriere for at faa en passende Plads under Jorden, saa maa jeg ogsaa mene, at det er rigtigt at skaffe dem en passende Plads over Jorden.“

Man ser, at disse Tanker har været fremme i lang, lang Tid. Det eneste nye, der, som sagt, er kommet frem under denne Debat, er, at det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal kan staa op og sige, at han staar som Ordfører for et enigt Venstre. Hvorfor gør det ærede Medlem nu det? Af den ganske simple Grund, at netop fordi Befolkningen Gang efter Gang har set, at Venstre har svigtet disse Krav, har Befolkningen ogsaa svigtet Venstre. Naar den gamle politiske Skribent Asger Karstensen umiddelbart før sidste Valg kunde skrive, at det, der foregaar nu, det er, at det danske Socialdemokrati er ved at erobre den danske Folkesjæl, akkurat ligesom J. C. Christensens Venstre var det i 1894, saa er det jo rigtigt, men naar det skete, er det netop, fordi Venstre forlod de gamle Baner og mere og mere sluttede op bag dem, der stod som Modstandere af Fremskridtet. Den Gang de endnu stod paa samme Stade, som vi staar i dette Spørgsmaal, havde de stærk Tilknnytning til de underste Lag i Befolkningen ude paa Landet, til Husmænd, til Landarbejdere, men lidt efter lidt har disse forladt dem og forladt dem i stedse stigende Grad. Det er betegnende, at under denne Debat møder den ene Godsejer efter den anden for at gaa imod de Krav, Venstre Gang efter Gang har fremført i dette Ting. Man siger fra den Side, at Ekspropriation er ikke en Nødvendighed, man kan faa Jord nok i det aabne Marked til nogenlunde rimelig Pris. Det ærede Medlem Hr. Johannes Hansen mente det samme, men han kom ganske vist til at falde over sine egne Tæer ved bagefter at paastaa det modsatte, og den sidste Paastand er den rigtige. Man kan ganske vist faa Jord, men det er en Kendsgerning, at den Jord, der i Øjeblikket er fremme til Udbud, er den daarligste Jord og den daarligst beliggende Jord, og den kommer frem til en saadan Pris, at der slet intet Sammenligningsgrundlag er med selve Jordværdien. Naar det er Tilfældet, skyldes det de to gode Høstaar. Der er en afgørende Forskel paa Udbud af Jord i Aar og i tidligere Aar; der er ikke saa meget fremme, og den Del, der kommer frem, er af en saadan Kvalitet og til en saadan Pris, at Køberne holder sig tilbage.

Jeg maa maaske nævne et Par Eksempler ude fra det praktiske Liv. Oppe paa en Gaard ved Nibe, ikke saa langt fra det ærede Medlem Hr. Pinstrups Tilholdssted, blev der solgt 2 Husmandslodder til 15 000 Kr. De var store, de var paa 22 Tdr. Land hver. Til hele Gaarden hørte der 122 Tdr. Land. De blev altsaa solgt til 15 000 Kr., og hele Gaardens Grundværdi var kun ansat til 17 000 Kr. Den Del af Gaarden, der blev tilbage, den bedst beliggende og den bedste Del af Jorden og de $\frac{2}{3}$ af Jorden, havde altsaa en Grundværdi af 2 000 Kr. Eller for at tage et andet Eksempel. Oppe i samme Egn solgte en Mand en Lod til sin Svingersøn. Det er meget almindeligt, at Gaardmænd ikke er i Stand til at anbringe deres Børn uden netop ved Hjælp af de Udlaan, Staten her giver. Jorden var i Grundværdi ansat til 200 Kr. pr. Td. Land, Salgsprisen var 450 Kr. pr. Td. Land, og det hævdes paa Egnen, at det er en lav Købesum. Saaledes kunde jeg nævne ikke enkelte Eksempler, men mange, det er ikke nogle Eksempler, der er trukket ud paa maa og faa; det er almindeligt netop i Aar, at det er dyr Jord, daarlig Jord og daarlig beliggende Jord, man udbyder til Husmænd. Men kommer der god Jord paa Markedet, er der snart ingen Grænser for Antallet af de Ansøgere, der kommer frem. Ved en Præstegaard i Randers Amt, hvor der var fire fortrinlige Lodder, mødte 26 Ansøgere, alle sammen kvalificerede. Da vi for at imødekomme disse Ansøgere købte et Par Ejendomme paa ca. 200 Tdr. Land, hvor der kunde anbringes yderligere 15, kom der 77 Ansøgere til. Blot Jorden kan fremskaffes af en Kvalitet og til en Pris, saa at de unge tør begynde paa den, er der snevevis af Ansøgere, hver Gang der kommer nogle faa Lodder til Udbud. Og netop fordi man ikke kan det, er det gamle Venstrekrav om Ekspropriation nu mere end nogen Sinde tidligere en Nødvendighed.

Hvis den Betragtning, det ærede Medlem Hr. Holstein var inde paa, holder Stik, er det i Virkeligheden efter min Mening den mest afgørende, der er framsat under denne Debat. Det ærede Medlem Hr. Holstein kom efter Tal, som han havde taget af Jørgen Pedersens Bog, ind paa en Omtale af den samfundsmæssige og den skattemæssige Side af Udstykningen og hævdede, at det samfundsmæssigt og skattemæssigt set var et Tab, for saa vidt man udstykkede de store Gaarde. For saa vidt den Betragtning holdt Stik, vilde jeg indrømme, at der deri laa noget, som kunde gøre en betænkelig, men Kendsgerningerne taler netop